

Η ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗ ΚΑΙ ΟΙ ΑΛΗΘΕΙΕΣ ΤΗΣ ΠΙΣΤΕΩΣ

Με άφορμή τήν Κυριακή τῶν Πατέρων τῆς Α' Οἰκουμενικῆς Συνόδου

Α. Μ. Σταυροπούλου

Ἡ Ποιμαντική τῆς Ἐκκλησίας ἔχει νά ἀντιπαλαίσει μέ χίλιες δυό ἀντιρρήσεις καί χίλιες δυό πεποιθήσεις, ὅταν μάλιστα ἀπευθύνεται καί στήν εὐρύτερη κοινωνία καί ὄχι μόνο στό στενὸ κύκλο τῶν κατὰ παράδοση πιστῶν τέκνων τῆς. Εἶναι γεγονός, ὅτι ὁ ἀδιάφορος πρὸς τὴν Ἐκκλησία ἄνθρωπος, ἀλλὰ καί ὁ σύγχρονος πιστός, **προβληματίζεται** συχνὰ μέ ὅσα δεδομένα γιὰ τὴν πίστη καί τὸ χριστιανικὸ ἦθος τοῦ ἔχουν μέχρι τώρα παραδοθεῖ.

Πολλές φορές **ἐκφράζει ἀμφιβολίες** σὲ θέματα πίστεως καί μεταγραφῆς τοῦ δόγματος στήν καθημερινότητα. Ἀδυνατεῖ νά κατανοήσει καί τὴν πίστη ἀλλὰ καί τὰ μεγάλα τῆς πίστεως κατορθώματα. Πῶς εἶναι δυνατόν νά ἀντιληφθεῖ τὸ τριαδικὸ δόγμα ἀλλὰ καί τὴν οὐσία τῆς Ἐκκλησίας ὁ σύγχρονος ἄνθρωπος μέσα ἀπὸ τὸ «Πιστεύω» ἀλλὰ καί τὶς ἄλλες καθημερινές προσευχές, τὸ «**Πάτερ ἡμῶν**» καί τὸ «**Βασιλεῦ Οὐράνιε**», ὅταν εἶναι τόσα ὅλα αὐτὰ ποὺ κυκλοφοροῦν στὶς κοινωνίες μας καί ἀντιστρατεύονται τὶς θέσεις τῆς Ἐκκλησίας;

Πολλοὶ σύγχρονοὶ μας ἐκθρονίζουν τὸν Θεὸ Πατέρα ἀπὸ τὸν οὐράνιο θρόνο του καί μεταθέτουν τὴν πατρικὴ ἐπίκληση σὲ πρόσωπα τῆς γῆς (Μπολιβάρ, Τσάβες) φέροντας στὴ μνήμη τὸ ποίημα τοῦ Γ. Βερίτη ποὺ συνοψίζει τὴ στάση τῶν υἱῶν τῆς ἀποστασίας καί τῆς ἀρνήσεως: «Δὲν θὰ σὲ ποῦμε πιά πατέρα...».

Πὰρ' ὅλα αὐτὰ, μπορούμε νά ὑποστηρίξουμε, ὅτι **τὰ τρία κείμενα ὁμολογίας** *στὰ ὁποῖα ἀναφερθήκαμε πιὸ πάνω* («Πιστεύω», «Πάτερ ἡμῶν», «Βασιλεῦ Οὐράνιε») **ἐμπεριέχουν τὴν πίστη καί ὑποδεικνύουν ταυτόχρονα τὸ πέρασμα σὲ μία χριστιανικὴ βιωτή.**

Ἐπανερχόμενοι στὴ διεκδικούμενη ἀπὸ πολλοὺς ἀπάλειψη τῶν συμβόλων διερωτώμεθα, τί ἀπομένει, σ' ἓναν κόσμον χρωματισμένον ἀπὸ **ἀ-πιστία καί δυσ-πιστία**, ἀπὸ τὸ περιεχόμενόν τῶν μνημονευθέντων κειμένων, ποὺ βρίσκονται δίπλα μας καί σὲ καθημερινή, ὑποτίθεται, χρήση.

Ἡ ποιμαντική προσέγγιση τῶν δογμάτων καὶ ἀληθειῶν τῆς πίστεως ἀπαιτεῖ ἢ κατανόησή τους νὰ μὴ σταθεῖ σὲ μία διανοητική λειτουργία ἀλλὰ νὰ μετατραπῆ σὲ μία «συναισθηματική νοημοσύνη» περιχωρώντας τὸν «νοῦν ἐν καρδίᾳ». Ἔχουμε συνείδηση ὅτι οἱ πιὸ πάνω σκέψεις μπορεῖ καὶ νὰ χαράσσουν ἓνα νέο τρόπο «ἀπολογητικῆς» πού θὰ ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν ἐκφορὰ τοῦ ποιμαντικοῦ μας λόγου.

Ὁ ποιμαντικὸς λόγος δὲν χρειάζεται νὰ εἶναι περίπλοκος¹. Ἀρκεῖ νὰ εἶναι φιλοκαλικός². Μπορεῖ νὰ προσφέρεται μὲ λόγια ἀπλά, λιτὰ καὶ περιεκτικὰ σὲ λύσεις πού ἔχει ἀνάγκη ὁ σημερινὸς ἄνθρωπος γιὰ νὰ χαλαρώσει. Ὁ τρόπος ὀφείλει νὰ εἶναι κατανοητὸς καὶ βοηθητικὸς, ἂν θέλουμε ὁ εὐαγγελικὸς καὶ πατερικὸς λόγος νὰ βιωθεῖ ἀπὸ πιστοὺς καὶ μὴ πιστοὺς καὶ νὰ δράσει ἀνακουφιστικὰ στὰ προβλήματα τῆς καθημερινότητας. Μ' αὐτὸν τὸν τρόπο ὁ ἀκροατὴς αὐτοῦ τοῦ λόγου θὰ αἰσθάνεται ὅτι ὁ λόγος αὐτὸς μπορεῖ νὰ τὸν ὀδηγήσει σὲ πράξη («λόγος ἔμπρακτος») καὶ ὅτι ἡ «πράξη» πού θὰ ξεκινήσει ἀπὸ ἓνα τέτοιο λόγο νὰ εἶναι «ἐλλόγιμη».

Ἔτσι, εἶναι πολὺ πιθανὸ, ἢ πίστη μας στὸ Τριαδικὸ δόγμα νὰ ἀπολήγει σὲ στάση ζωῆς καὶ τὰ πρόσωπα τῆς Ἁγίας Τριάδος νὰ μὴ βιώνονται ὡς ἀπόμακρες ὑπερβατικὲς ὀντότητες, ἀλλὰ νὰ περνοῦν στὴ ζωὴ μας σὲ μία δημιουργικὴ ἀναστροφή καὶ κοινωνία. Μ' αὐτὸν τὸν τρόπο θὰ μπορέσουμε νὰ μεταφέρουμε στὴν καθημερινὴ πράξη τῶν ἀνθρώπων τὴν πραγματικότητα τοῦ Θεοῦ.

Οἱ δογματικὲς ἀλήθειες δὲν εἶναι ἀπλᾶ τελεσιδικὴ κατάληξη μιᾶς διαμάχης ἀπόψεων, ἀλλὰ ἀφειρητρία ἀνοίγματος πρὸς τὰ μπροστά, ὡς ἀληθῆς βίωση καὶ ἔκφραση τῆς ἀγαπώσης τὸν Θεὸν καρδίας. Ἔτσι μόνον μποροῦμε νὰ βαδίζουμε μπροστὰ μὲ τοὺς Πατέρες, τιμώντας τὴν μνήμη τους, μιμούμενοι τοὺς λόγους, τὰ ἔργα καὶ τοὺς ἀγῶνες πού ἔδωσαν γιὰ τὴν ὀρθόδοξη ἀλήθεια καὶ ζωὴ.

¹ Ἀκόμη καὶ τὸ κήρυγμα πρέπει νὰ ἔχει ποιμαντικὴ διάσταση. Βλ. ἄρθρο μου «Ἡ ποιμαντικὴ θεολογικὴ προσέγγιση τοῦ κηρύγματος» περ. «Θεολογία» τόμος 82, τεῦχος 2^ο τοῦ 2011, σ. 161-176 καὶ ἀνάτυπο.

<https://www.diapoimansi.gr/PDF/STAYROPOYLOS%20DIGITAL/4%20ALLA/2011/%CE%97%20%CE%A0%CE%BF%CE%B9%CE%BC%CE%B1%CE%BD%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AE%20%CE%98%CE%B5%CE%BF%CE%BB%CE%BF%CE%B3%CE%B9%CE%BA%CE%AE%20.pdf>

² Γενικά, τὰ κείμενα τῆς Ἐκκλησίας ἐμπεριέχουν μία φιλοκαλικὴ ποιότητα. Βλ. Α.Μ. Σταυρόπουλου, «Λογοτεχνία: διπλὴ προσέγγιση» στοῦ ἰδίου *Ἰχνηλασίες*, ἔκδ. Εὐθύνη (Ἀναλόγιο κοστ'), Αθήνα 2007, σ. 115-117. Πρβλ. καὶ ἄρθρο τοῦ Σταύρου Γιαγκάζογλου, *Τὸ κάλλος τῆς θεολογίας. Ἡ ποιητικὴ καὶ αἰσθητικὴ συμβολὴ τοῦ Παύλου Εὐδοκίμου*, περ. «Σύναξη» τεῦχος 120, Οκτωβρίου-Δεκεμβρίου 2011, σ. 50-62. Ἀκόμη καὶ τὰ πλέον δογματικὰ ἀναδεικνύουν τὸ κάλλος τοῦ περιεχομένου τους. Παράδειγμα τὸ Σύμβολον τῆς Πίστεως. Ὁ Καρδινάλιος τοῦ Βελγίου Godfried Danneels μιλώντας στίς 21 Νοεμβρίου 2010 πρὸς ὀμάδα καλλιτεχνῶν τῶν Βρυξελλῶν, ἀνέδειξε τὸ κάλλος αὐτοῦ τοῦ κειμένου. Ἡ ὁμιλία αὐτὴ σὲ μετάφραση τοῦ Δρ. Εὐσταθίου Γιαννῆ καὶ μὲ δικὴ μας ἐπιμέλεια, παρατίθεται στὰ [Περισσότερα](#) τοῦ σημερινοῦ ἀφιερῶματος.